

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 856. Quid sit circa dimissionem & expulsionem scholasticorum, seu simplicibus votis tantum obstrictorum in societate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

regul. dom. l. 9. 10. a. 9. Mirand. de monialibus q. 3. a. 2. apud Barbos. l. c. dicentem revocatam non esse per Pium V. vel Conc. Trident. et si stri-
ctiore, idque ne aliis monialibus præbeatur an-
sa se præbendi aut fingendi quoque incorrigibiles,
ut ejectæ monasterio vagandi, dum mulieres ex
sua conditione libertatem optent, plurimæque, quæ
à principio statum religiosum perlubenter am-
plexæ, postmodum dolente se quasi coactæ sub
clausura existentes, media procurent, statum illum
& clausuram deserendi. Castrop. pirh. LL. cit.

*Quæst. 857. quid sit circa dimissionem
& expulsionem Scholasticorum seu
simplicibus tantum votis obstrictorum
in Societate.*

Resp. primò: tam hi quam professi ejusdem
Societatis non secus ac aliarum religionum
dimitti & ejici possunt, diversimodè tamen, ita
ut Scholastici dimittantur liberi à suis votis sim-
plicibus, professi verò ejiciantur ligati suis votis
solennibus pro ut habetur p. 2. *const. c. 1. & 2.* &
in Bulla Gregor. XIII. incipiente: *ascendente do-
mino.* orta hac diversitate ex diverso modo reci-
piendi illos, dum emittentes vota simplicia societa-
tati traduntur & ab ea recipiuntur sub ea solùm
conditione, ut ab ea retineantur, quam diu ipsa
retinendos judicaverit. unde cessat eorum ad vota
obligatio cessante conditione, sub qua emissæ &
acceptatæ, nimirum quam diu in Societate retine-
bor, emittentes verò solennia vota professionis
emittant ea absolute, societatisque obligat ad illos,
saltem quò ad vinculum & votorum firmitatem,
retinendos, ac proinde eos liberos à votis dimittere
nequit ita Castrop. l. c. p. 20. n. 1.

2. Resp. Secundò: requiri legitimam causam
ad dimissionem tam professorum quam Scholasti-
corum. & quod attinet ad professores requiri causam
gravem, quamvis, ut inquit Castrop. *num. 2.* minor
quam in aliis religionis sufficiat causa ad eorum
dimissionem, dum p. 2. *const. c. 2.* ubi de causis
illis agitur, enumerantur, quæ in aliis religionibus
insufficientes judicantur, nec mentio fit incorrigi-
bilitatis in Bulla Gregor. XIII. quæ incipit, *Cum
alias* ubi statuitur, posse Generalem Societatis ex
causis exigentibus, quales sunt omnes illæ, cum
quibus eos sine gravi sui jactura retinere non potest.
cumque societati specialiter incumbat proximorum
saluti inservire, & vel inde inter perditionis pericula
præ aliis religionibus continud versetur, facilius
quolibet gravis culpa, utpote huic fini obstans,
haberi potest pro sufficiente causa dimittendi pro-
fessos. ita Castrop. enumerans etiam in specie cau-
sas aliquas, ob quas juxta p. 9. *const. c. 4. §. 7.*
ipse præpositus Generalis non tantum ob officio,
sed & à Societate removeri posset; nimirum copu-
lam carnalem, vulnerationem cujuscumque, alicujus
de rebus collegiorum ad proprios usus assump-
tionem, aliorumque bonorum stabilitati alienationem:
Quod attinet ad non professos societatis,
nimirum scholasticos & coadjutores formatos re-
quiri ad eorum dimissionem causam aliquam legiti-
mam, quæ se non offerente, obligata sit eos reti-
nere tanquam verius cum suar. l. c. *tr. 10. l. 2. c. 9. n. 10. & seq.* tenet Castrop. l. c. n. 4. ortâ
hac obligatione eos non dimittendi sine causa tum
ex ipsis constitutionibus societatis, ut patet ex eo,
quòd S. Fundator ejus in *Exam. gener. cap. 6. in
ejus declarat.* dicat: *non est injustum, si societas li-*

*bertatem ad eos dimittendos, quando non faciunt,
quod deberent, retinet.* Item paulò post c. 7. §. 1.
inquiens: *Nec id (scilicet è societate expellere)*
sine causis justissimis fieri. uti id ipsum satis expre-
sit Gregor. XIII. in Bulla, *quam fructuosur.* ubi
postquam dixerat, non posse scholares sine vitio
apostasiæ deserere societatem addit: quamvis ex
rationabili causa juxta easdem constitutiones ab
ipso Generali præposito dimitti, & hujusmodi votis
liberari possint. unde rectè à contratio inferitur,
pontificem censere, eos sine rationabili causa non
posse dimitti. tum etiam ortâ hac obligatione societa-
tatis eos sine justa causa non dimittendi ex ipsa
emissione votorum, dum per eam religiosus se tra-
dit religioni, ut ab ea retineatur pro ut ipsa obligata
est eum retinere; ea autem obligata est
suis constitutionibus eum retinere, dum non
offeritur legitima causa dimissionis; unde post ac-
ceptatam tali modo hanc traditionem non potest
eum sine causa justa illum dimittere, & si id fecerit,
dimissio est nulla. quæ his opponi possent,
videtur desumpta ex paritate non professorum &
professorum, dum & hi sine justa causa expelli
non possunt; vide diluta à Castrop. l. c. *num. 6.*
hac potissimum ratione; quòd etsi in hoc conveni-
ant, quòd ad utrumque dimissionem requiratur
causa justa, ad dimittendum tamen non professum
sufficiat causa minor, diversusque sit modus dimit-
tendi utrosque, nempe non professum liberum à
votis; professum verò iisdem ligatum; cum pro-
fessus se tradat retinendum à religione absolute
perpetuo quò ad professionis vinculum & subjec-
tionem prælati debitam. Porrò causæ, ob quas
Societas religiosos suos non professos dimittere
potest, 2. p. *const. c. 2.* ad quatuor capita redu-
cuntur, quorum primum est; si ex retentione ali-
cujus deus graviter offenderetur, eò quòd ita sit
perditus moribus, ut incorrigibilis censeatur, quæ
causa tamen aliis quoque religionibus communis
est. Secundum, si judicaretur alicujus in societate
retentionem contra illius bonum fore, ut si in de-
cursum probationis detegerentur aliqua impedimen-
ta (intellige, etsi non sint ex essentialibus) & graves
defectus ab eo in examine taciti, qua propter
societati infidelis fuerit in re magni momenti, de
quo tamen ait Castrop. l. c. n. 7. quòd, si aliis do-
ctibus polleat, unde aptus sit ministeriis societatis,
prudentiæ superioris relinqui an re vera dimittendus
sit. Item si morbum quidem vel dispositionem
ad illum detexit, admissusque est (intelligen-
dum videtur non tantum ad novitiatum, sed etiam
ad societatem per vota biennii) eà conditione, ut
periculum fieret sanitatis, & dein appareret, eum
non convalescere, & labores societatis ferre non
posse, dimitti poterit. Si verò manifestat quidem
infirmitatē corporis valetudine sine ulla conditione,
spe tamen concepta ad majora aptum futurum,
ingressus in societatem, evanescente dein spe illâ
dimitti quidem poterit, utpote deficiente illa spe
seu conditione, sub qua tacitè admissus p. 4. *const.
c. 6.* verum ut Castrop. l. c. addit si adhuc aliquo
modo utilis religioni esse, & sine gravi detrimento
retineri potest, credere se potius retinendum, quam
dimittendum; tum quia defectus ille ei involun-
tarius; tum quia se infidelem in eo manifestando
non præbuit. De cætero, si sanus in societatem
ingressus in obsequio societatis in ægritudinem inci-
dit, ob quam ministeriis illius redditus ineptus,
nequaquam dimitti potest, si ipse non consentiat;
quia id repugnat caritati; secus tamen, si ipse,
ut

uti potest, consentiat, existimans se extra religionem recuperaturum sanitatem, vel etiam liberius se Deo servitutum; Castrop. l. c. referens sic declaratum decreto 50. alias 39. congr. 5. num. 3. Ac denique contra societatis bonum erit retentio illius, qui damnum malo vitæ exemplo allaturus iudicatur, præbendo nimirum verbis vel actibus offederalum, præcipue suscitando discordias, svadendo inconstantiam in vocatione, moliendo quid contra commune bonum societatis. Ad hoc secundum caput rediici potest caput tertium, uti videre est apud Castrop. l. c. n. 8. uti & caput quartum, nimirum dum retentio cederet in damnum aliorum, qui de societate non sunt; cum non possit non cedere in læsionem boni nominis societatis retinere sibi incorporatos cum injuria tertii: sic dimitti poterunt, qui post vota biennii deprehenduntur vinculo matrimonii vel servitutis legitimæ, aut gravi ære alieno obstructi præsertim, si ea examinatus tacuit.

3. Resp. tertio, liberum à votis non dimitti, sed verè apostatam censerit, & eorum pœnis subjacere, qui dimissionem ex fictis causis obtinuit. V9. ad eam obtinendam fingens gravia peccata commissa, vel gravem difficultatem in iis superandis; eò quod talis dimissio, ut pote carens causa, sit nulla ita Sanch. l. 6. sum. c. 9. num. 67. Castrop. l. c. num. 9. juxta expressum Congregationis 7. decretum 18. §. 4. sic quoque juxta idem Decretum Sanch. num. 66. Castrop. n. 10. tradunt invalidam esse dimissionem gravibus peccatis ad eam obtinendam commissis. eò quod involuntarie concessa dum concessa, quia credidit & præsumpsit societas, ea delicta patrata ex infirmitate & depravata indole, & non ex industria in ordine ad istum finem, quæ utique moraliter valde diversa sunt à commissis ex infirmitate citra talem finem. E contra validam esse dimissionem, quæ magna instantia & continua importunitate extorquetur sentit Castrop. n. 12. eò quod ista importunitas concessionem dimissionis non reddat absolute involuntariam, & ex alia parte præter sufficientem causam expulsionis, dum societas exposculet ad sua ministeria exercenda operarios voluntarios & suo instituto bene affectos. quamvis ut addit, tales raro excusentur à peccato mortali, præcipue, si post propositas causas generali declaratas insufficientes insistant urgenda dimissioni; eò quod eo ipso velle censeantur concedi sibi dimissionem ob solam importunitatem, quodque agant contra obligationem inductam per vota ad habendum animum perseverandi in religione, quantum est ex parte sua, quem animum saltem adhibita mediocri diligentia procurare & fovere tenentur, & non excludere per suam importunitatem in contrarium: qualiter verò cum iis agendum, constat ex cit. conus Decreto §. 1. & videre est apud Castrop. cit. n. 12.

Quest. 858. quibus competat potestas ejiciendi professos, & qualiter ab iis in hoc procedendum, & an Episcopus se hac negotio ingerere possit, cognoscendo de justitia ejectionis.

1. Resp. primò in genere: hæc expulsio, cum sit actus jurisdictionis gravissimus, supponit in expellente superioritatem & ad hoc potestatem, quo spectato jure communi competet omnibus R. P. Leur. Jur. Can. Lib. III.

superioribus professionem acceptantibus; dum iis, quia eà conditione acceptent professionem, ut proficentem in religione retinere obligentur, quam diuis secundum regulam vixerit, poterunt eum deficientem à regula vi professionis acceptatæ dimittere. Castrop. l. c. p. 19. num. 10. ac ita hæc potestas est penes prælatum monasterii, qui caput generale non recognoscit. Verum in ordinibus habentibus generale caput ex specialibus privilegiis & singulorum ordinum constitutionibus hæc potestas concessa & regulariter reservata generali; ita ut provincialibus, non ex jure ordinario, sed non nisi ex speciali commissione, utpote delegabilis, competat. Castrop. l. c. cum Suar. tom. 4. de relig. tr. 8. l. 3. c. 4. num. 19. & quidem non exercenda nisi cum consensu majoris partis capituli provincialis, ut Pirh. h. t. num. 194. cum Mirand. in man. prælat. tom. 1. q. 25. a. 1. concl. 2.

2. Resp. Secundo in specie: in societate hæc potestas dimittendi tam professos quam non professos residet penes solum præpositum generalem, qui quandoque eam committit, seu delegat provincialibus respectu non professorum, pro ut constat ex 2. p. const. c. 1. §. 2. Quod spectat ad moniales, nullus superior incontulso Pontifice vel ejus nuncio potest eas ejicere è monasterio, ob rationem supra datam, & quia est res nova & inusitata, Sanch. l. c. n. 6. Castrop. l. c. n. 3.

3. Resp. ad secundum: quod attinet modum procedendi in hac gravissima causa, tam à generali, quam provinciali; in genere quidem ad ejectionem non procedendum nisi delicto plenè probato juxta formam judicariam unius cujusque religionis, servatis conditionibus, ab ea in causa expulsionis præscriptis; ex quibus siquid ommissum, expellendus appellare potest ac debet, maximè si superior re ipsa careat potestate vel causa minùs sufficiens præsumatur religione obligata ad illum alendum & suppeditandum expensas ad litem necessitatis; quia plenè expulsus non est, cum sententiæ executio suspendatur, Castrop. l. c. n. 11. citatis Sanch. l. c. num. 8. menochi de præsump. l. 1. q. 34. num. 21. velasc. tom. 1. conf. 7. n. 3. Quod verò affert Reiffenst. h. t. num. 233. ex cit. Decreto S. conus Cardin. Trid. jussu Urbani VIII. emanato, nimirum, quod ab ipsomet etiam generali procedi possit ad ejectionem tantum de consilio & assensu sex patrum ex gravioribus religionis, eligendorum in singulis capitulis seu congregationibus generalibus (intellige, dum sententia ferenda in capitulo generali vel loco, ubi generalis communiter morari solet; alias enim potest generalis sex illos patres in provincia aliqua pro libitu deputare, ut Peyer. tom. 2. privil. Minimor. in constit. 10. Urbani VIII.) tumque non nisi instructo secundum eorum stylum & constitutionis processu & plenè probatis causis expulsionis ad SS. canonum præscriptum procedendum. id inquam non videtur omnibus religionibus commune, ut patet in societate, ubi praxis illa de eligendis vel deputandis illis sex patribus non servatur, sed soli generali post sumptas vel acceptas è provinciis informationes, plenasque delicti alteriusve causæ probationes sententia ferenda relinquuntur. De cætero omnibus superioribus, ut in causa ejectionis bene procedant, habendum præ oculis citatum Urban. VIII. Decretum, specialiterque observandus §. 8. quem verbotenus recitat Reiffenst. h. t. num. 236. uti & apud eundem num. 237. monitio S. Bonav. in 99. super reg. FF. Minor. q. 14.

Kkkk 2

4. Resp.